

WaterPeilingen

Nummer 54

VWG Nieuwsbrief 15 december 2025

De Nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15^e van de maand.

Zo vlak voor de kerstdagen en de jaarwisseling 2025 naar 2026 wenst het bestuur u allen goede dagen toe en een goed begin van het nieuwe jaar.

Bestuur:

Het bestuur vergadert op vrijdag 27 februari, 22 mei en 29 september 2026.

TWG:

Uitgever Verloren die TWG voor de VWG verzorgt heeft TWG 2024 1-2 over de Watersnoodramp van 1825 opgenomen in het overzicht van tien beste historische werken van 2025.

Een compliment aan de redactie is hier op zijn plaats.

In 2026 zal er in de excursies aandacht worden besteed aan de overstroming van de grote rivieren.

Het voornemen is om aandacht te besteden aan de bouw van het nieuwe gemaal in Hardinxveld-Giessendam en in het najaar iets verder naar het oosten aan het thema klimaatadaptatie en land- en tuinbouw.

Bovendien zal op 5 juni 2026 de vaarexcursie in Maastricht opnieuw worden aangeboden. Deze vaartocht onder de vlag van de VWG zal alleen doorgang vinden als er voldoende belangstelling is (tenminste 35 deelnemers).

Mocht iemand suggesties hebben voor 2027 dan mag u dat laten weten.

Voor de VoorjaarsExcursie van 2028 zal Zeeland het doel zijn. 2028 herinnert op dat moment aan januari/ februari 1953 maar zou daarnaast een moment moeten zijn om te kijken waar de provincie naar toe wil groeien. Op dit moment spelen er tal van grote uitdagingen die ook de waterwerken en in het bijzonder de toekomst van de Deltawerken raken. Om een voorbeeld te noemen. De Zeelandbrug zal medio 2040 vervangen moeten zijn. De brug wordt veel intensiever gebruikt dan bij de opening. Zwaarder verkeer en meer verkeersbewegingen noodzaken tot tijdig komen van een nieuwe oeververbinding die een belangrijke schakel is tussen Zeeland en Rotterdam.

Ook de Oosterscheldekering en de Haringvlietdam vragen om het toekomstbestendig maken, de veiligheid maar ook de leefbaarheid in de beide stromen.

Vincent Erdin, Excursiecommissie.

Algemeen:

(afb. straatnaambord in Vrouwenpolder, afb. ve).

Zomaar een straatnaambord in het buitengebied van Vrouwenpolder. Een bord waar iedere secretaris met een glimlach naar zou moeten kijken om daarna de weg weer te vervolgen. Het straatnaambord staat bij de Hoonepolder die tussen de Lepelstraat en de Zoekweg in ligt. Een verklaring zou kunnen zijn dat de secretaris van dit polderbestuur aan deze weg heeft gewoond en in de volksmond daarom de Secretarisweg is genoemd, de gemeente heeft dat toen officieel gemaakt door middel van een raadsbesluit. Dit bord ziet er niet dusdanig spectaculair uit dat het landelijke corps van secretarissen dit bord in grote getale zou 'lenen'. Anders dan met het kombord van buurtschap Nederland, als iemand dat zou zien staan is dat een unicum omdat als het bord er staat het binnen de kortste keren ook weer verdwenen is.

Lustrumbijeenkomst SSF/ VWG 20 november Fort Vechten bij Bunnik.

Voor de derde keer hielden SSG en VWG een lustrumbijeenkomst. Op nieuw werd er gekozen voor Fort Vechten bij Bunnik. Met ruime 110 aanwezigen was het een goed bezochte bijeenkomst.

De rode draad van de bijeenkomst was de kwaliteit van het water. De vier sprekers gaven een goed overzicht van historie en de beginperiode waarin Nederland of gemeenten meer gingen letten op de kwaliteit van het water in het stedelijk gebied.

Herman Havekes verving hierbij Petra van Dam, hij wilde graag een toelichting geven op dit actuele onderwerp waarin het lijkt alsof er niets nieuws onder de zon is. De grachten van Amsterdam zien er niet meer zo smerig uit als vijftig jaar terug maar de kwaliteit van dat water laat nog steeds te wensen over.

Jasper van Kempen, sinds najaar 2024 hoogleraar aan de UU, gaf een technische beschouwing over de kwaliteit van water. Op welke manier meten we dat en hoeveel indicatoren zijn er beschikbaar en nemen we er genoeg mee dat het niet lukt en waar ligt dat dan aan. Hoe kan een nieuwe KRW vanaf 2027 wel optimistisch tegemoet worden gezien.

En de WRR liet aan de hand van drie stripverhaaltjes zien hoe je je kunt voorbereiden of veilig weten bij of op een situatie. Terwijl de een zandzakken en dijken aan begint te leggen ligt de ander nog comfortabel in een leunstoel. Hoe kijk je naar veranderingen en wat is het moment om wel maatregelen te treffen.

Dijkgraaf Hetty Klaver (Zuiderzeeland) schetste de kwaliteit van het water in de IJssel in haar jonge jaren toen er een verbod gold om in de rivier te gaan zwemmen. Haar inspiratie kwam uit een krachtige vrouw die het voorbeeld gaf om de aarde te beërvan en niet leeg te roven. Kwaliteit van water is essentieel deze vrouw gaf als belangrijke boodschap mee dat iedere wereldbewoner moet kunnen beschikken over schoon drinkwater. Zoals men destijds water uit de rivier of beek opslopte zo zou dat weer moeten kunnen.

Aansluitend aan deze vier presentaties werd het boek: 'Historische Waterschapsatlas' gepresenteerd. Paul Brood een van de twee redactieleden bood het boek aan de voorzitter van SSF Piet Hein Daverveldt.

De gedachte is uitgesproken om het volgende lustrum in 2030 opnieuw gezamenlijk te organiseren. Uiteraard wordt u daarvan tijdig op de hoogte gesteld.

In TWG 2026-1 zal er een uitgebreid verslag van deze bijeenkomst worden geplaatst.

(aanbieden eerste exemplaar aan voorzitter SSF, afb. ve).

Nationaal Park Weerribben-Wieden.

Kort na onze NajaarsExcursie op 7 november waar Sharon Jagt iets vertelde over het Nationaal Park en de wens om meer groen in het stedelijk gebied aan te leggen met het oog op de klimaatadaptatie kreeg het Nationaal Park een prestigieuze Award.

Het gaat om de Europarc Charter for Sustainable Tourism in Protected Areas. Weerribben-Wieden is het eerste park in Nederland met deze Europese onderscheiding ten aanzien van duurzame toerisme, het park wil geen eiland zijn in een gebied maar onderdeel zijn van de inwoners en de economie. Hiermee wil het op een duurzame wijze kansen creëren voor ondernemers om bezoekers van het gebied kennis te laten maken met de verschillende waterdorpen, natuur en ambachten.

Voor het Nationaal Park is het alle hens aan dek om het gebied te behouden in tijden van droogte en overvloedige neerslag.

Unie van Waterschappen (Den Haag).

Op 12 december heeft de UvW mede namens de hoogheemraad- en waterschappen aandacht gevraagd om in het kader van de Nota Ruimte rekening te houden met het uitgangsprincipe en Water en Bodem echt sturend te maken. Keuzes die nu gemaakt worden hebben verstrekkende gevolgen tot ver na 2100. Het is daarom van belang nu rekening te houden met de beschikbaarheid van voldoende zoetwater, zeespiegelstijging en klimaatverandering. Woningbouw in diep gelegen polders en uiterwaarden moet voorkomen worden. De UvW denkt dat het beleid nu nog te vrijblijvend is en dat er nog geen sprake is van een nationale aanpak.

Op 19 december is er van 9 tot 10 uur een webinar over de Waddenzee en zoetwater in de Waddenzee, meer informatie op de website van de Unie van Waterschappen.

Waterschap Noorderzijlvest (Groningen).

Studiereis naar Piura in Peru laat zien dat het mogelijk is om met minder water per hectare toch een goede oogst binnen te halen. In Peru is al langer sprake van droogte, de noodzaak om zuinig aan te doen met zoetwater wordt dan ook realiteit. De hoeveelheid water werd van 17.000 m³ per hectare teruggebracht naar 14.000 m³ terwijl de opbrengst rijst met 12 % toe is genomen.

De jaarlijkse besparing is niet minder dan 72 miljoen m³ in het Chira stroomgebied. Omdat de verwachting is dat het in Nederland vaker en langer droger zal zijn is het nodig om zuinig om te leren gaan met iedere druppel zoetwater. Peruanen geven hun kennis door aan Nederlanders om hier toe te kunnen passen.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle)

‘Sterke dijken zijn niet gratis maar wel onmisbaar’ met deze slogan begin het waterschap aan het sterker maken van de dijk langs de IJssel tussen Zwolle en Olst en de dijkverlegging bij over een afstand van 29 kilometer voor een bedrag van 718 miljoen euro. Tussen 2026 en 2033 wordt dit omvangrijke werk uitgevoerd.

Waterschap Vallei en Veluwe (Apeldoorn)

Eind november ondertekenden het waterschap, provincie, gemeente Wageningen, Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat het convenant om de Grebbedijk te verbeteren. Dit is de schakel tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. De Grebbedijk vormt de bescherming voor 250.000 inwoners tegen hoogwaterstanden op de Nederrijn. Rijkswaterstaat legt een nieuwe geul aan in de Plasserwaard en ruilt de hiervoor benodigde grond met Staatsbosbeheer, Staatsbosbeheer krijgt gronden terug die al aan het beheergebied grenzen. Het werk begint in 2027.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (Heerhugowaard)

In de expositieruimte in het kantoorgebouw van HHNK is momenteel de expositie ‘Moordenaarsbraak’ te zien. Fotograaf Loek Buter brengt verschillende oude dijkdoorbraken in beeld.

De expositie is tijdens kantooruren van HHNK te bezoeken.

Hoogheemraadschap Schieland & De Krimpenerwaard (Rotterdam)

Vogel van de maand bij het hoogheemraadschap is de mus. Ooit zag je mus altijd en overal maar nu lijkt de mus een beetje of soms helemaal verdwenen, wie ziet de mus in het werkgebied van het hoogheemraadschap en wat is er aan te doen om de mus weer een thuis te geven in de stadstuin en het groen van de stad in de openbare ruimte.

Waterschap Hollandse Delta (Ridderkerk)

Groei van de Springertduinen op de Kop van Goeree. 2 ½ jaar na het aanbrengen van kerven in 2022 in de duinen wijzen metingen uit dat de duinen groeien. Duinbeheer en natuurherstel gaan bij dit project hand in hand.

Waterschap Scheldestromen (Middelburg)

Met het oog op de bestuursverkiezingen in maart 2027 organiseert het waterschap vanaf 14 januari 2026 een informatiecursus voor belangstellenden. De cursus bestaat uit vier avonden, een excursie en het bijwonen van een vergadering van het Algemeen Bestuur.

Waterschap Aa en Maas ('s Hertogenbosch)

Piping onder de dijk van de Bergsche Maas bedreiging voor de inwoners van het dorp Doeverten. In 2021 kwam aan het licht dat er zand onder de dijk werd meegevoerd en dat er gangetjes in het dijklichaam ontstonden. Gevolg was dat er water onder de dijk doorsijpelt. Tussen de zomer van 2024 en 2025 moest in kaart worden gebracht wat de best denkbare oplossing zou zijn met een klein voorbereidingsbudget van 3,7 miljoen euro. Door inventief aan de slag te gaan kon de voorbereiding van het project om de dijk te versterken en het dorp Doeverten te beschermen worden gerealiseerd. De uitvoering zal in 2026 of in 2027 van start gaan.

Waterschap De Dommel (Boxtel)

Opgave voor het waterschap om Esch, Sint Michielsgestel en Vught tegen hoog water te beschermen. De rivieren de Dommel en de Essche stroom lopen door deze drie plaatsen heen. Om het stedelijk gebied te beschermen tegen overstromingen door de stevige piekbuien die kunnen gaan vallen zullen de dijken gecontroleerd worden op hoogte en waar nodig zullen nieuwe stukken dijk worden aangelegd. Een van de bekendere gebieden rond Den Bosch is het 'Bossche Broek' ook hier zullen de dijken aangepast moeten worden om Den Bosch van overlast te vrijwaren. Op 14 januari is er van 16 u – 20 u een informatiebijeenkomst bij ZIN in Vught.

Vorige maand is er een bijeenkomst geweest over de aanleg van een nieuwe ecologische verbinding tussen de Nieuwe dijk en de Buulder Aa ter hoogte van de Weergraaf in de gemeente Cranendonck. De Weerberg wordt opnieuw ingericht tussen de Putberg en het Ringelsven.

Waterschap Limburg (Roermond)

Het waterschap heeft de Waterhoogtewijzer geïntroduceerd. Inwoners kunnen aan de hand van de postcode zien wat de mogelijke gevolgen zijn van een forse regenbui die bij hen in de buurt valt. De bedoeling is dat inwoners zelf in actie komen om eventuele schade aan de huisraad te voorkomen of in ieder geval te beperken. De Waterhoogtewijzer is een onderdeel van de maatregelen die zijn genomen na 'juli 2021' en het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg dat naar aanleiding van die overstroming is opgesteld. Het waterschap, de provincie en gemeenten willen inwoners er van doordringen dat zij zelf ook een bijdrage kunnen leveren aan de eigen veiligheid. Bovendien laat WRL ook zien welke maatregelen inwoners van andere gemeenten hebben getroffen zodat er ook een stimulans en leereffect van uit zal gaan.

Data

In samenwerking met het Stadsarchief Kampen is er een fietsroute beschikbaar die langs de sporen van de watersnood van 1825 voert.

Exposities 1825:

Ermelo; Museum Het Pakhuis: 8 december 2025 tot 8 februari 2026.

2025/ 26: Overstroming grote rivieren die begon op 19 december 1925 maar liep door naar 1926.

2027: 750 jaar Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard, er is inmiddels een website ontworpen die alle informatie beschikbaar zal stellen over dit bijzondere jubileum:

[www. Alblasserwaard750jaar.nl](http://www.Alblasserwaard750jaar.nl)

2027: De Unie van Waterschappen bestaat 100 jaar.

2027: 100 jaar waterloopkundig onderzoek en oprichting Waterloopkundig Laboratorium in 1927

2027: 25 jaar Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

2028: 75 jaar na 31 januari/ 1 februari 1953

2029: Wetterskip Fryslân bestaat 25 jaar.

2030: VWG bestaat 40 jaar

2030: 175 jaar na de overstroming van de grote rivieren begin maart 1855.

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

2030: De Wieringermeer bestaat 100 jaar

2030: 5 november Sint Felixvloed van 1530. Getroffen gebieden lagen in Holland, Brabant, Zeeland en Vlaanderen.

2032: De Afsluitdijk bestaat 100 jaar

2033: in 1533 ontstonden de eerste waterschappen in Friesland, uiteindelijk werden dat er 1.500. Nu werkt het Wetterskip Fryslân (Leeuwarden) in de provincie, op de Waddeneilanden Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland en in een taartpuntje in de provincie Groningen.

In de komende jaren zijn er tal van herdenkingen, het overzicht zal periodiek worden bijgewerkt.

Mocht iemand belangstelling hebben om over een van de bovengenoemde gebeurtenissen een bijdrage te leveren in TWG dan zijn de richtlijnen daarvoor op de website te vinden.

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: **waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl** . Helaas komt het incidenteel voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Helaas komt het voor dat niet alle mailberichten ook op dit mailadres afgeleverd worden, bij twijfel: trek aan de bel of stuur het bericht met het verzoek om een bevestiging van aflevering/ ontvangst.

Het mailadres waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl ook gebruiken als u andere vragen met betrekking tot de VWG heeft. Via dit mailadres worden ontvangen berichten verzonden naar de juiste persoon.

Vincent Erdin, secretaris VWG

15 december 2025

Middelburg